

LÁRVAVIZSGÁLATOK RIZSFÖLDEKEN

Írta: HORVÁTH ILONA

Szeged környékén a rizsföldek vizében élő rovarlárva vizsgálatával 1956 óta foglalkozom [3]. Munkámat elsősorban az a cél vezeti, hogy elősegítse a rizsföldek vizét benépesítő gazdag állatvilág megismerését. A vízi fauna (rovarlárva) feltárása alapján foglalkozhatunk csak a vizek életközösségében betöltött szerepükkel, a természetett növényhez (rizs) való viszonyulásukkal, életüket, elszaporodásukat befolyásoló tényezőkkel [2], esetleges kártételükkel és mindezek alapján az ellenük való védekezéssel.

A jelenlegi tanulmányomban feldolgozott anyag gyűjtését 1961- és 1962-ben végeztem. A feldolgozott minták Szeged, Hódmezővásárhely és Szarvas határában elterülő rizsföldek vizéből valók. A minták egy részét (Gorzvai Állami Gazdaság Gencsháti Üzemegysége és Hódmezővásárhelyi Állami Gazdaság Paléi Üzemegysége) különböző korú, más-más agrotechnikai eljárásokkal kezelt parcellák vizéből, a vegetációs időszak különböző szakaszaiban gyűjtöttem.

Az általam gyűjtött mintákon kívül feldolgoztam *Szilvássy László* 1961-ben Szarvas környékén gyűjtött és részemre átengedett anyagot is. A minták átengedéséért ezúton fejezem ki köszönetemet.

A mintavétel a következő helyeken és időpontokban történt:

Gorzvai Állami Gazdaság Gencsháti Üzemegysége (a): 1961. V. 24., 1961. V. 31., 1961. VII. 13.
Hódmezővásárhelyi Állami Gazdaság Paléi Üzemegysége (b): 1961. V. 23., 1961. VI. 13.
Szarvasi Öntözéses Rizstermesztési Kutató Intézet rizsföldjei (c): 1961. V. 9., 1961. V. 19.,
1961. V. 30., 1961. VI. 10., 1961. VI. 20., 1961. VI. 28., 1961. VII. 8., 1961. VII. 18., 1961.
VII. 29., 1961. VIII. 8., 1961. VIII. 28., 1961. IX. 8., 1962. VI. 1., 1962. VI. 2.
Szeged, Baktó (d): 1962. VII. 12., 1962. VII. 29.

A rizsföldek vizéből vett mintákban előforduló rovarlárvaikat, a gyűjtési helyet (a, b, c, d) és a gyűjtés időpontjait a következő felsorolás tünteti fel:

EPHEMEROPTERA

Cloëon dipterum L.

- a: 1961. V. 24.
- b: 1961. V. 23., 1961. VI. 13.
- c: 1961. VII. 8., 1961. VII. 18., 1961. VII. 29., 1961. IX. 8.
- d: 1962. VII. 29.

Baëtis bioculatus L.

- b: 1961. V. 23.
- c: 1961. V. 9.
- d: 1962. VII. 29.

ODONATA

Ischnura elegans WANDERL.

- d: 1962. VII. 29.
- Crocothemus erythrae* BRULLE.
- c: 1962. VI. 1., 1962. VI. 2.

COLEOPTERA

Dytiscus marginalis L.

a: 1961. V. 31.

c: 1961. VI. 10., 1961. VI. 20., 1962. VI. 1., 1962. VI. 2.

d: 1962. VII. 12., 1962. VII. 29.

Acilius sulcatus L.

a: 1961. V. 31.

Hydrous piceus L.

c: 1962. VI. 1.

d: 1962. VII. 29.

DIPTERA

Tipula sp.

c: 1961. VI. 10., 1962. VI. 2.

d: 1962. VII. 12.

Chaoborus crystallinus DE GEER.

a: 1961. V. 24., 1961. V. 31.

b: 1961. V. 23., 1961. VI. 13.

c: 1962. VI. 1.

d: 1962. VII. 12., 1962. VII. 29.

Culex pipiens L.

d: 1962. VII. 12.

Culex modestus FIC.

d: 1962. VII. 12.

Aedes cinereus MEIG. S. LAT.

a: 1961. V. 31.

b: 1961. V. 23., 1961. VI. 13.

c: 1961. V. 9., 1961. IX. 8.

Pagastiella orophila EDW.

a: 1961. V. 24., 1961. V. 31.

b: 1961. V. 23.

c: 1961. VII. 8., 1962. VI. 1.

d: 1962. VII. 12.

Chironomus sp.

a: 1961. V. 24.

b: 1961. V. 23.

c: 1962. VI. 1., 1962. VI. 2.

LEPIDOPTERA

Nymphula nymphaea L.

c: 1961. VI. 20., 1961. VII. 18., 1961. VII. 29., 1961. VIII. 28., 1962. VI. 1.

d: 1962. VII. 29.

RHYNCHOTA

Nepa cinerea L.

c: 1961. VI. 28.

Hydrometra stagnorum L.

d: 1962. VII. 29.

Gerris paludum L.

d: 1962. VII. 29.

Corixa punctata ILLIG.

a: 1961. V. 31.

b: 1961. V. 23.

c: 1962. VI. 10., 1962. VI. 2.

d: 1962. VII. 12., 1962. VII. 29.

A rizsföldek vizében élő rovarlárvákkal kapcsolatosan a következők állapíthatók meg:

Az 1961-ben és az 1962-ben gyűjtött vízi rovarlárvá anyag az előző években (1956—1960) feldolgozott anyaggal összehasonlítva sok megegyezést mutat [3], mert ugyanazok a fajok fordultak elő tömegesebben: *Boëtis bioculatus*, *Cloëon*

dipterum, *Anopheles maculipennis*, *Culex modestus*, *Chaoborus cristallinus*, *Pagastiella orophila*. A *Chironomus sp.* különösen a kopáncsi rizsterületen fordult elő jelentősebb számban.

A Szarvas környéki rizsföldeken igen nagy egyedszámban élt a *Nymphula nymphaea*. Minden esetben a *Potamogeton natans* leveléből készített tasakban. A károsító tevékenységét a rizs levelein is meg lehetett figyelni. A levelek megrogálásával így károsította és károsítja a növényt.

A rizsföldek vizében élő rovarlárvák faunisztikai szempontból általánosan elterjedt fajok. Más típusú élőhelyeken is élnek [1].

A rizsföldek vizében élő rovarlárvák felkutatása, megismerése fontos feladata a rizsföldi agrobiocönológiának, mert ezek alapján lehet tisztázni a vízben élő rovarlárvák és a rizs növény kapcsolatát.

IRODALOM

- [1] FERENCZ, M.: Vorstudium über die vertikale verteilung des Zoobenthos der Theis. Tiscia (Szeged) 4, 53—58, 1968.
[2] MEGYERI J.: Hidrobiológiai vizsgálatok rizsföldeken. Szegedi Pedagógiai Főiskola Évkönyve, 147—162, 1960.
[3] MUHY J.: Lárva vizsgálatok rizsföldeken. Szegedi Pedagógiai Főiskola Évkönyve, 135—142, 1961.

ИССЛЕДОВАНИЯ ЛИЧИНОК НА РИСОВЫХ ПОЛЯХ

И. Хорват

В работе автор знакомит с водяными личинками, живущими в воде рисовых полей. Наблюдения, сборы проводятся с 1956 года. В настоящей работе разрабатываются материалы, собранные в 1961—1962 гг. в окрестностях гг. Сегед, Ходмезёвашаркей и Сарваш. Считаются массовыми личинками в агробиоценозе рисовых полей следующие виды: *Boëtis bioculatus*, *Cloëon dipterum*, *Anopheles maculipennis*, *Culex modestus*, *Chaoborus cristallinus*, *Pagastiella orophila*.

LARVENUNTERSUCHUNGEN AUF REISFELDERN

Von

I. Horváth

Verfasserin beschäftigt sich seit 1956 mit der Sammlung und Beobachtung der im Wasser der Reisfelder lebenden Insektenlarven. Die vorliegende Studie behandelt das in den Jahren 1961—1962 aus dem Raume um Szeged, Hódmezővásárhely und Szarvas gesammelte Material. Als in der Agrobiözönose der Reisplantagen massenhaft vorkommende Insektenlarven sind die folgenden Arten angeführt: *Boëtis bioculatus*, *Cloëon dipterum*, *Anopheles maculipennis*, *Culex modestus*, *Chaoborus cristallinus* und *Pagastiella orophila*.